

תחזית שחורה

העדר תכנון סביבתי יפגע בישראל ובמשק באופן שעלול להמית עליה אסון כלכלי נורא

אופירה אילון

6/8/2008

תחזיות קודרות של המשרד להגנת הסביבה מצביעות על כך כי כבר בשנת 2020 צפויה הטמפרטורה הממוצעת בישראל לעלות ב-1.5 מעלות צלזיוס, מפלס מי הים עלול לעלות, כמות המשקעים יכולה לרדת ב-10 אחוזים וקיים חשש לפגיעה באיכות המים לשתיה כמו גם החמרה בתפוצת המחלות.

אכן תחזיות קשות, אך לא בטוח שאסונות טבע הם האיום הגדול על ישראל בכל הנוגע לסביבתה.

במחקר שהתפרסם זה עתה במוסד שמואל נאמן התברר שכדי שהמשק הישראלי יוכל לצמוח דרושה מדיניות סביבתית שכיום נעדרת מכל תוכניות משרדי הממשלה באשר הם. זאת משום התנאים למסחר בעולם המפותח של מדינות OECD, הוא קיום מדיניות סביבתית מתקדמת, חקיקה ואכיפה, שימוש באמצעים כלכליים וחייב המזהם לטפל בזיהום ולשלם עלותו.

נכון לשנת 2006, באוסטריה, הולנד ובגרמניה ההוצאה השנתית הממשלתית לנושאי איכות הסביבה הן 1.9% מהתל"ג, בדנמרק ההוצאה היא 1.6% מהתל"ג, ובצרפת 1.3%. סוגיית השינויים האקלימיים היא אחד הטריגרים המשמעותיים ביותר כיום לקדום מדיניות סביבתית. בשבדיה עמדה ההוצאה הציבורית בשנת 2004 לנושא הטיפול בשינויי אקלים ושיפור איכות האוויר על 150 מיליון יורו וסכומים גבוהים מאלה מושקעים בעולם ע"י הסקטור הפרטי.

ורק בישראל

ורק בישראל אין. הסביבה היא תחום אינטגרטיבי בהגדרה - לא ניתן לנתק תוכניות בתחום המים מתחום האנרגיה; לא ניתן לדון בבעיות זיהום האוויר ללא קשר לאפיון התחבורה; חסכון באנרגיה ומים הינם חלק ממדיניות הבנייה וממערכת החינוך וכו'.

בראש ובראשונה, יש צורך בגישה אינטגרטיבית לבעיות התשתית ולבעיות הסביבה. יש צורך בתיאום בין משרדי הממשלה (ולעיתים קרובות גם באגפים שונים בתוך אותו משרד) בכל נושאי התשתיות והסביבה, דבר המחייב הקמת מערכת משותפת למשרדי הממשלה בצורה של רשות לפיתוח ותשתיות.

הרשות תהיה אחראית לא רק על תכנון ארוך טווח וקביעת שימושי קרקע נאותים, אלא גם על פיתוח מדדים סטטיסטיים המודדים באופן מסודר את הפרמטרים השונים בתחומי הסביבה, ובכך ניתן יהיה להציב יעדים, מטרות ולוחות זמנים ליישום.

התקציב המפורט לפעילויות השונות בתחום הסביבה ייערך תוך תיאום, בין השאר, עם תחומי הבנייה, התחבורה, התעשייה והמגזר העירוני, האנרגיה והמים.

בדומה להשקעות במדינות המפותחות ובהתחשב בנזקים הכבדים שנגרמו בישראל (בחלקם בגלל צרכי הביטחון והצבא וחלקם בגלל תהליכי הפתוח המואץ), ניתן להעריך כי ההשקעות הציבוריות בתחומי הסביבה צריכות להיות כ-1.5% מהתל"ג. כך שעוד בטרם מתמודדים עם התחזיות הקודרות של המשרד להגנת הסביבה, כדאי להתייחס למצב הקיים ולהתחיל לנהל את הסביבה כראוי.

ד"ר אופירה אילון הינה חוקרת בכירה במוסד [שמואל נאמן בטכניון](#), ומרצה בכירה בחוג לניהול משאבי טבע וסביבה באוניברסיטת חיפה.
את הדוח המדובר שלם אפשר להוריד [בלחיצה כאן](#)